

A BEVÁNDORLÓ

A magyar bevándorlók és az amerikai magyarok érdekeinek szentelt napilap.

Megjelen: Vasnapot kivéve minden délután.

Főszerkesztő: SINGER MIHÁLY. Szerkesztőség és kiadóhivatal: 222 EAST 72nd ST., NEW YORK. Telefonszám: Lenox 6766. Nyomda: 6 St. Marks Place. Telefon: 2509 Orchard.

FIÓKIRODÁK: Pittsburg, Pa., Gary, Ind., Passaic, N. J., Philadelphia, Pa., Cleveland, O.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK: New York város és Kanada: 1 évről 1 évre \$6.— Egyéni Államok egész évre \$3.— Magyarország egész évre \$8.— Egyes szám 1 cent, nagyszám 3 cent.

Entered as second-class matter January 3, 1905, at the Post Office at New York, N. Y., under the act of Congress of March 3, 1879.

THE IMMIGRANT

A Daily devoted to the interests of immigrants from Hungary and of Hungarian Americans.

Issued: Every afternoon Sundays excepted.

Published by the Immigrant Publishing Co., Inc. MICHAEL SINGER Pres. & Treas. B. Fink Secretary. 222 EAST 72nd ST., NEW YORK. Telephone: Lenox 6766.

BRANCH OFFICES: Pittsburg, Pa., Gary, Ind., Passaic, N. J., Philadelphia, Pa., Cleveland, O.

SUBSCRIPTION RATES: For New York City and Canada, 1 year \$6.— For the United States, 1 year \$3.— For Hungary, 1 year \$8.— Single copy 1 cent, large copy 3 cents.

MAGYAROK AMERIKÁBAN.

Antal Lajos ur most Connecticut államot utazza be a Bevándorló képviseletében. Kérjük az ottani magyarságot, hogy Antal urat pártfogolni sziveskedjenek. Antal ur fel van hatalmazva előfizetési és hirdetési díjak felvételére és nyugtázására.

Hunfalvy jubileuma. Ügyvédeskedésének huszadik évfordulójához érkezett el Hunfalvy Hugó, az ismert magyar fiskális, s ezt az alkalmat megragadták számos barátai, hogy vasorát rendezzék a tiszteletére. Tegnap este tartották meg ezt a vasorát a Monopol kávéház külön termében. Vagy ötven vettek részt a kifogástalan lakomán, mely elejétől végig kedves családi találkozásnak bizonyult s ily hangulatban folyt le. A fekete kávénál emelkedett fel szólásra Singer Mihály, aki a tőzsmesteri szerepet vitte s aki háromszoros minőségében köszöntötte fel Hunfalvyt. Mint ügyvédet, mint hírlapírókat és mint kedves cimborákat. A tőzsmester további felhívására Berko D. Géza, Sümegei Róttér Zsigmond, Freeland, Borsodi B., Kovács Lajos plébános, dr. Steinberger Márton, Perényi Béla, Róth Gyula, Braun Márkus, Löffler Ede, felelték elms pohárköszöntőiken jubilálták a jubilánst, míg végre ő maga, a náluk megszokott jóleső hangorban reflektált az összes elhangzott beszédekre. Volt a lakomán komoly, megható jelenete is. Singer Mihály ugyanis felkötöztötte Hunfalvyt Magyarországon élő feleségénél, akibe azután Perényi indítványára üdvözölő iratot mesztettek, amelyet az összes jelenlők aláírtak.

el érte és mi a pénzt a legnagyobb örömmel azonnal kifizetjük. Van itt elég rendszeres állami és nemzeti bank, a kiknél a pénz biztos; mert az állam, illetve a nemzeti kormány által gyakran lesznek ellenőrizve, míg a hajójegy-ügynököktől — ugy nálam is — elhelyezett pénzek senki által nincsenek ellenőrizve. Azért ajánljuk minden honfitársunknak, hogy a hajójegy-ügynököknél elhelyezett pénzeiket azonnal vegyék ki, míg nem késő. Ezzel kijelentjük, hogy mint eddig is, minden ügyekben pontosan és lelkiismeretesen fogunk eljárni, de pénzbetegetet többé el nem fogadunk. Remélve, hogy továbbra is megtisztelnék pénzküldés, hajójegy, házaladás s bármily jogi ügyek lebonyolításával, magunkat nagyrabecsült pártfogásukba ajánlván, maradunk honfitársaink iránt a legjobb akarrattal: **Bolla János és fia, 2232 West Jefferson avenue, Delray, Mich.**

VISSZHANG.

Philadelphianban tetté változtatják a gondolatot.

„Szövetkezetek” cím alatti mult heti cikkünk mindenütt élénk visszhangra talált. Mindenfelé tárgyalták a témát, mindenfelé helyeselték és hogy a gondolatot valóra váltásuk, a legtöbb helyen csak egy ember hiányzik, ki az ügyet magáévá téve, hozzáfogjon a munkához. Sajnos, hogy egy kis félénkség is beleszólt a terv kivételéhez. A legtöbb ember, már akinek nagy ismeretlege van, vagy kénelmi szempontból vagy mert előre fél, hogy a terv, mert a magyarok közt új, nem fog sikerülni, nem fog hozza a munkához. Félnek a „sötétbe való ugrás”-tól. Pedig ez az ugrás egy kissé sem volna a sötétbe való ugrás, sőt nagyon is ellenkezőleg, a világosb, a tiszta világosba való ugrás volna. Sőt — a gondolatok szállják a gondolatokat — sokkal biztosabb helyre volna ez a pénz lefektetve, mint ha a magyarok pénzeiket a futó- és esőbe kerülő bankárok kezébe — akik ellen lapunk irtó hadjáratot indít — teszik le pénzüket. Biztos kamatot hoz a pénz, teljesen eltekintve attól, hogy a részvényes, aki egyuttal vásárol is, egész éven olosobban és jobban vásárol be, mint bárhol máshol.

Tóth Béla nem áll többé a Bevándorló szolgálatában. Értésére adjuk a magyarságnak s különösen a philadelphiai magyarságnak, hogy Tóth Bélát hitlen kezelés miatt felfüggesztettük állásától. Ninesen joga semminemű pénzek átvitelére s aki a Bevándorló pénzeit mégis reá bizza, a saját kárára teszi. Egyuttal felszólítjuk Tóth Béla urat, hogy elszámolását a saját érdekében három napon belül ejtse meg.

A Bevándorló cikkei és egy detroitii magyar bankár. A Michigan állambeli Detroitból írja nekünk nagy, Borsos István ref. lelkész ur: A Bevándorló cikkeinek hatása alatt és az és közbenjárásomra Bolla János és fia itteni pénzküldők a következő körlevelet küldték szét: Kedves honfitársak! Bizonyára olvastátok az újságokban azon megrendítő híreket, hogy hétről-hétre hajójegy-ügynökök megszöknek szegény honfitársaink keserves összekuporgatott pénzével. Mi ugyan, amint az önk legjobban tudjuk, mindig becsületesen megőriztük ránk bízott pénzeiket, de nehogy valakinek legkisebb képtelvény legyen bennünk, felszólítjuk mindazon honfitársainkat, kiknek nálunk pénzüik van, hogy jöjjenek el hozzánk.

Hát mi az érdeke a mi népünknek? Az-e, ha hallgatásunkkal megvédjük azt, aki meglopja, avagy, ha férfiasan és nyíltan üldözzük azt, aki lop? Miért akar mi közöttünk anarkhiát teremteni a „Szabadság” szerkesztője, s ha akár a magyar nép pénzéről, akár annak intézményeiről, egyelőre van szó, úgy miért hallgat a bűnösök kedvéért? Amíg ennek a nagy egyletnek nem a „Szabadság” volt a hivatalos lapja, addig bezeg a Verhovay-Egyletnél nem kellett a lopásokat elhallgatni s a tolvajokat védelmezni. Ott van a Tar Mihály esete, aki ezt az egyletet meglopja. Akkor nem hallgattok az egylet, de a tettest kinyomoztatta s elcsukatta. De akkor még gazemberek is ültek a főtisztikarban. Ma csak becsületes emberek ülnek ott, — hát hallgatnak.

Becsületes polgár, tisztességes ember a bünt nem hogy elhallgatná, de azt ostromozza. Miért hallgat hát a clevelandi újság? Miért nem beszél, mikor látja, hogy csak egy héten száz, meg száz magyar család megy tönkre?

Sek kérdés ez im itt egy rakason, s bizony, valljuk be, hogy a Szabadság szerkesztőjének nagy feladat mindezekre megfélelni. Miért nem hallja meg Kohányi Tihamér a közvélemény és a nép felhívását? Ha nem akar, avagy nem tud a multról gondolkodni Kohányi Tihamér, úgy felejtse el a mulat. Eljen a jövőnek, a magyar nép jövő boldogságának, s ne a törvényeket kerülgető bankárokkal tárgyaljon, avagy azokat ijesztgesse, de mondja ki nyíltan, hogy a népet ebből a következményeiben irtózatoss veszedelemből csak az menti meg, ha nyíltan beszélünk vele, ha megmondjuk neki, hogy csak akkor biztos a pénze, ha a törvényeket betartja, s a pénzt ott helyezi el, ahol kell, — a takarékpénztárban, — abban, amelyiket az amerikai magyaroknak kell megteremteni.

PERÉNYI BÉLA.

VEGYES DOLGOK

Iskolapinczék. Hlyawatha kerületi hatósága, Kansas államban, elrendelte, hogy a sok vihar miatt iskolákban „eziklopinczék” építsenek, ahol a gyermekek menedéket találnak.

A tó titka. — Reinowitzban, Csehország, a tóban találtak egy családot, apát, anyát és három gyermeket, egy vastag kötéllal összekötve. Mind az öten már holtak voltak, mikor kifogták őket. A tett indoka a nagy nyomor volt.

Foregnerek a parlamentben. — Az Északamerikai Egyesült Államokban az elnöki tisztség kivételével bármilyen hivatalat külföldön született ember is betölthet. A képviselőházi tagsághoz hét, a szenátusi tagsághoz kilencz évi állampolgárság — és hogy megválasztásuk! — szükséges. A 391 képviselő közt van tíz, aki nem amerikai születésű; ezek közt van a magyar születésű Victor L. Berger milwaukeei szocialista képviselő, Adolf Sabbath chicagói képviselő Csehországban született, ketten Németországban, hárman írornak, kettő kanadai és egy skót származású. A 92 taggal bíró szenátusban a külföldön született tagok száma százalékokban magasabb. Heten szerették meg itt a polgárjogot; az egyik norvég, a többi angol alattvaló volt.

Négy kis nomád. A 104. utca és 2. ave. sarkán talált a cirkáló rendőr négy kis fiút, akik egy esenyő alatt oly józút aludtak, hogy a rendőr alig tudta őket felkelteni. De hozzájuk fért sem bírt, mert hű kísérőjük, egy kutya, minden közeledési kísérletet meghusított. Sok diplomáciai „fogás” után sikerült a fiukat talpra állítani és a rendőrségre bevinni. Az apró nomádok kijelentették, hogy nevüket nem tudják, azt sem tudják, hová valók, hol születtek. Semmit. Ok nomádok. Átadták őket a gyermekmenhelynek.

Vágy az ígért földje után. — Nemrég három oroszot deportáltak, mert az orvos trachomát konstans rajtuk. Az oroszok minden áron ide akartak jönni és eezből a „Biram” hajó fűtőjének egyenkint 125 dollárt adtak, hogy esempesse őket át. A fűtő az üzlethebelement, de vesztésre. Az oroszokat újra deportálják, a fűtőt pedig itt tartották és pert indítanak ellene esempesztés miatt.

Véletlenül az igazat írta. Sokat nevetnek mostanában egy német látom, hogy a Bevándorló hű maradvélethez: minden nemes eszűközzel pártolni a munkásérdekét.

Levele további részében megírja a philadelphiai szövetkezet alakulását. Tudatja velünk, hogy az ottani szövetkezeti mozgalom érdekében felkérték Kacziány Géza ref. lelkész, aki ügybuzgalommal lát hozzá a szervezés munkájához és máris megvan a „Magyarországi Munkások Általános Fogyasztási Szövetkezete”, mely vallás- és nemzetiségi különbség nélkül szívesen látja tagnak a magyarokat. Ez a legheylesőbb ut, amelyen egy szövetkezetnek haladnia kell. Elvi kérdésekben lehetünk hazafiak, nemzetiségiek, szocialisták, liberálisak és klerikálisak, de gyomrunk mindnyájunknak magyar gyomrunk van, mely mindenütt a világon a magyar konyhát, a magyar fűszereket követeli meg, éppúgy, mint a többi nemzetek fiai is akkor esznek józút, ha „hazai” fűzet esznek meg. A gyomorkérdésben mindnyájan teljesen egy véleményen vagyunk és minden tekintetben üdvös lesz, ha lesz egy hely, ahol a magyarok összejönnek, ahol barátságosan beszélgetve, tanulják egymást begbecsülni és erre a célra nagyon megfelel egy fogyasztási szövetkezet: vallás- és nemzetiségi különbség nélkül. Nyerünk rajta anyagilag és nyerünk rajta erkölcsileg is, ott megszokja a vevő azt, hogy mindenkiben embert látson.

Look Out! You'd better take care of Yourself

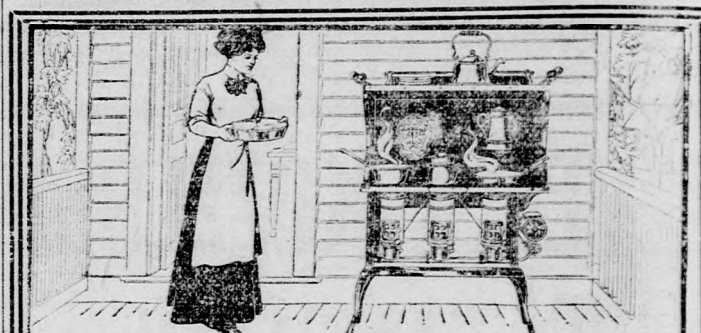
Ne légy könnyelmű és vigyázz az egészségedre.

Fejfájás, torokfájás, szúrás és nyílalás, izom-fájás és más tünetek melyek hűes következtében támadtak, megzabolhatja e fájalmaknak a további terjedését ha a

Dr. Richter-féle Pain-Expellent

használja. Úgyenkint 25 és 50 cent használati utastással. Vigyázzon a hamisítványokra a nevére és a — Hungory — védjegyre.

F. AD. RICHTER & CO., 215 Pearl Str., New York. Richter-féle Congo Pihla (50-) megszünteti a székrekedést.

Végezze a főzést a hűvösben.

Nyáron a meleg konyha csak valamivel jobb a börtönnél. De ott kell végezni a főzést, meg a mosást, mert ott van a kályha.

Milyen megkönnyebbülés volna, ha tetszésünk szerint elmozdithatnánk a kályhát. A New Perfection olaj főzőkályhával meg lehet ezt tenni. Ha úgy tetszik, a kapu alatt is meg lehet főzni az ebédet. Az egyedüli szállítható tüzhely, — mely egyaránt jól működik bármily helyen. Nem kell összekötést csinálni, mint a gázkályhánál, nem kell drótokat elhelyezni, mint a villamosnál és nem kell hennalval bajlódni, mint a fűval vagy szénrel táplált kemenczénél.

A hosszú, zománcozott kemény egyenesen felviszi a melegséget az edényhez, a sütőbe, vagy a forralóba. A fűtőanyag után megkapja a teljes értéket, nem vesz el semmit.

1. 2. 3. fűvel készíthető, hosszú, kéken zománcozott keményenyal. Csomósan állítható. A 2 és 4 fűvel állítottak fedővel vagy fedő nélkül kaphatók, mely fedő állványával és türelőkövetővel van ellátva. Szűkebb konyhák, vagy írókamra részletekért a legközelebbi ügyintézőhöz.

Standard Oil Company
(Incorporated)

New Perfection
OIL COOK-STOVE

Olcsó beszélőgépek
MAGYAR NEMET ROMAN LAPOS LEVELEK, TAJTKÉPES, GIMBALOK. Kérjen árjegyzéket.

FAZEKAS LAJOS
328 E. 78 STREET NEW YORK.

CSALÁDI TRAGÉDIA.

Sulyosan sebesült feleség, öngyilkos férj.

New Yorkban, az E. 88 St. 504. számú házában egyik lakása 504. res családi tragédia színhelye volt tegnap délel: egy Dreher nevű asztalos revolverrel támadt a feleségére, sulyosan megsebesítette, azután pedig maga ellen fordította a fegyvert, és öngyilkos lett. Az asszonynak sulyos az állapota, de nem életveszedelem.

Dreher is, a felesége is munkás és jóra való emberek híreben álltak, de örökös volt közöttük a perpatvar. Nem fértek meg egymással, és ezt a rossz családi életet első sorban a férj türelmetlen modora okozta. Kétszer már el is váltak egymástól, és most legutóbb hét hónapig nem éltek együtt. Dreher tengerentútra utazott a hazájá, Németországba, nem bírta azonban ki ott sem sokáig, rövidesen visszajött New Yorkba, és azóta állandóan azt követelte a nőtől, hogy állítsák ismét helyre a családi életet. Az asszony, aki a férjétől való különválás óta mosással és vasalással kereste a kenyerét a maga és két gyermeke (a nyolcéves Hermann és a 6 éves Ernő) számára: hallani sem akart Dreher kivánságának teljesítéséről, mert tudta, hogy az ugy sem vezet jóra és bírsági segítséget is kért a folytonos kellemetlenkedés ellen. A férj ekkor az E. 88. utcában lakó anyjánál vett szállást, de folyton a felesége nyakára járt.

Tegnap délelben éppen ebédnél ült az asszony és két kis fia, amikor ismét megjelent a férj, és ismét kérte a nőt. Ez elutasította, amire a férfi magából kikelve revolvért rántott, tüzet, és egyik golyóval a felesége nyakát, a másikkal az areza jobbik felét sebesítette meg. Az asszony javszékkelve menekült a lakásból, lerohan a lépcsőn, és bár erője fogytán volt, eljutott John W. Aichele-nek az Ave A. 1603. számú alatti levő gyógyszerüzébe, ahol — telefonhívásra — megjelent az East 88-ik utca rendőrállomásáról egy tiszt. A rendőrtisztviselő tüstént Dreherék lakásába ment, és amialatt a lépcsőkön felrohan: lövest hallott. Dreher a konyhában, a takaréktüzhely mellett állva, a koponyájába golyót röpített, amely azonnal megölte.

A sulyosan megsebesült asszonyt a gyógyszerüzéből a Presbyterian (Hospital) szállították, ahol megállapították, hogy a nő állapota sulyos, de egyelőre nem életveszedelem. Késő este megoperálták őt, és a műtét után jobban érezte magát.

Dreher holttestét a hullaházba szállították, a két gyermeket egyelőre a szomszédok vették gondozás alá.

Tisztázzuk a helyzetet.

New York, május 11.

Kohányi Tihamér, clevelandi laptársunk szerkesztője, csak öt nappal ezelőtt irt egy cikket a futóbankárok dolgában. Azt írta, hogy ez a mi helyzetünk tarthatatlan, hogy ezt tisztázni kell. Kezében vette hát Kohányi Tihamér a seprőt, s mi vártuk az eredményt, vártuk, hogy amit a „Szabadság” szerkesztője ígért, azt valóra is váltja.

Azt írta Kohányi ur, hogy a magukat bankároknak nevező pénzküldőket gyűlésre hívja egybe, még pedig azért, mert erre megbízása van. El is jött New Yorkba. Tárgyaltak is, ahogy tudjuk, a bankárokkal, de a tárgyalás eredménye titok. Megállapíthatjuk hát azt, hogy a clevelandi magyar újság fenyegetését is közönnnyel fogadták a bankárok.

Azóta, hogy a „Szabadság” szerkesztője megírta azt a nagy cikket, még egy hét sem folyt le, már ismét becsukódott két magyar banknak az ajtaja. Az egyik a Klein Izidor Braddockban, a másik a Béla Jánosé Duquesneben.

A helyzet hát nem tisztult, de még zavarosabb lett. Rendet hát sem Kohányi ur, sem a lapja nem tudott teremteni.

Síró embereket és asszonyokat, koldusbotra jutott családapákat, im hát a „Szabadság” nem tud megmenteni.

Viszont az bizonyosodott, hogy a bankárok tán mégis megíjedtek Kohányi ur fenyegetésétől, aki azt is ígérte, hogy ha a bankárok nem azt akarják, amit ő akar, úgy azt is elmondja, amit eddig elhallgatott. S mert a bankárok már azt nem akarják hallani, amit Kohányi ur eddig elhallgatott, nem várják meg, míg azt el is mondja, de egymásután becsukják biztos bankjaik ajtaját.

Igy tisztázódott tehát a helyzet a mai napig. Hogy azután egy hét alatt mennyi pénztől tisztítják meg meg a magyarokat, annak a jó Isten a megmondhatója, vagy tán Kohányi ur. Neki tudni kellene ezt, mert hisz — amint lapjában írta, — tárgyalt a bankárokkal.

Láthatja, tisztelt Kohányi ur, hogy a helyzet sem nem javult, sem nem tisztult. S ha így van, úgy miért a mélységes hallgatás? Meddig akarja hát elhallgatni Kohányi ur azt, amit eddig még nem mondott el a bankárokról? Miért hallgat Kohányi ur, ha tudja azt, hogy mivel lehetnének hát segítségére a népek? Miért védi a nép kárára a bankárokat, s miért nem beszél, hogy így megkímélne a népet a további esetleges veszteségektől.

A Bevándorlóban megírták már azt, hogy akinek pénze van az ugynevezett magyar pénzküldők bankjaiban, azok ne várják a holnapot, de vegyék ki a pénzüket ma, s tegyék azt biztos bankokba.

Meddig várjunk még a nép felvilágosításával? Mennyi pénznek kell még elveszni addig, amíg a helyzet tisztázódik? Erre a sok kérdésre várjuk a feleletet. Várjuk pedig azért, mert azt megígérte Kohányi ur. Azt ígérte, hogy a helyzetet tisztáznai fogja.

Azt hisszük azonban, hogy a mai helyzet tisztázásával a „Szabadság” is adós marad a népek, meg Kohányi ur is.

Ezt a helyzetet, a mai helyzetet, csak egyféleképpen lehet tisztázni, még pedig úgy, hogy a nép pénzt, ha még tudja, mentse meg, s viszont ha azt akarjuk, hogy a nép pénze elveszven, a pénz után el ne vesszenek kozinteményeink és egyleteink is, úgy mi magunk magyarok alapítsunk egy takarékpénztárt, ahol biztosítva van a nép pénze.

Egy takarékpénztár felállítására az egyedüli mód arra, hogy a helyzet tisztázódjon. Egy takarékpénztár kell itt, ahol az egész amerikai magyarság érdeke egyenlően egybefoly, s amely takarékpénztár majd szülőanyja lesz a becsületesen és biztos alapokra fektetett pénzintézeteknek egész Amerikában, azon pénzintézeteknek, amelyben a magyar nép pénz — többé nem vesz el.

A nép megrendült bizalmát nem ígéretekkel kéne helyreállítani, de cselekedettel. Csodáljuk, hogy Kohányi Tihamér szerkesztő ur még ma se látja a helyzet tisztulását, még ma se azt tanácsolja a népek, hogy tartsa tiszteletben a törvényeket, s csak olyan bankban bizzon, amelyik a törvények védelme alatt áll.

Nem akarja tán a „Szabadság” elhitetni a néppel azt, hogy mélységes hallgatása lesz a mi egyedüli reményeségünk. Az már igaz, hogy amíg a „Szabadság” a becsületes törekvések ledorongolásánál nagyon is hangos és lármás, addig, mikor a tisztességtelen emberek megvédéséről van szó, nagyon is csendes.

A „Szabadság” a Verhovay-Egyletnek is hivatalos lapja. Miért van hát az mégis, hogy eme hatalmas egyletnek az a fiókja, a melyik Johnstownban van, ott, ahol az Egylet elnöke és ellenőre lakik, s ahol — Uram bocsá! — az egylet főellenőre a fiók pénzéből 85 dollárt eliskasztott, ez a fiók nem a „Szabadság”-nak jelentette be ezt a gyalázatos esetet, de a Bevándorlónak?

Springer Sámuelnek, a Verhovay-Egylet főellenőrének sikkasztása már január havában köztudomású lett. A főelőke ennek az egyletnek ezt a főhivatalnokot, aki lopott, nem függesztette fel az állásában, — de hallgatott. Nem csodálkozunk mi azon, hogy Kóvér Sándor hallgat. Kohányi Tihamér urtól hallotta s tanulta tán, hogy hallgatni arany. De ugyancsak Kohányi urtól tanultak meg ezek az egyleteket fosztogató tisztviselők az is, hogy aki nem akar hallgatni, azt legazemberezzék, azt az életében megfenyegessék, annak az üzletét tönkretegyék, annak ártsanak, ahol tudnak.

A BEVÁNDORLÓ

A magyar bevándorlók és az amerikai magyarok érdekeinek szentelt napilap.

Megjelen: Vasárnapot kivéve minden délután.

Főszerkesztő: SINGER MIHÁLY. Szerkesztőség és kiadóhivatal: 222 EAST 72ND ST., NEW YORK. Telefon: Lenox 6766. Nyomda: 6 St. Marks Place. Telefon: 2509 Orchard.

FIKCIÓDARAB: Pittsburg, Pa., Gary, Ind., Passaic, N. J., Philadelphia, Pa., Cleveland, O.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK: New York város és Canada egész évre \$6.— Egyesült Államok egész évre. \$3.— Magyarország egész évre \$8.— Képes szám 1 cent, nagyszám 3 cent.

Entered as second-class matter January 3, 1905, at the Post Office at New York, N. Y., under the act of Congress of March 3, 1879.

THE IMMIGRANT

A Daily devoted to the interests of immigrants from Hungary and of Hungarian Americans.

Issued Every afternoon Sundays excepted.

Published by the Immigrant Publishing Co., Inc. MICHAEL SINGER Pres. & Treas. B. Fink Secretary. 222 EAST 72ND ST., NEW YORK. Telephone: Lenox 6766.

BRANCH OFFICES: Pittsburg, Pa., Gary, Ind., Passaic, N. J., Philadelphia, Pa., Cleveland, O.

SUBSCRIPTION RATES: For New York City and Canada, 1 year \$6.— For the United States, 1 year \$3.— For Hungary, 1 year \$8.— Single copy 1 cent, large copy 3 cents.

MAGYAROK AMERIKÁBAN.

Antal Lajos ur most Connecticut államot utazza be a Bevándorló képviselőjében. Kérjük az ottani magyarságot, hogy Antal urat pártfogolni sziveskedjenek. Antal ur fel van hatalmazva előfizetési és hirdetési díjak felvételére és nyugtázására.

Hunfalvy jubileuma. Ügyvédek kedésének huszadik évfordulójához érkezett el Hunfalvy Hugó, az ismert magyar fiskális, s ezt az alkalmat megragadták számos barátai, hogy vasárnap rendezzék a tiszteletét. Tegnap este tartották meg ezt a vasárnapot a Monopol kávéházban külön tiszteletben. Vagy ötvenen vettek részt a kifogástalan lakomán, mely előjáték végig kedves eseményekkel telt. Közöttük volt Hunfalvy. Mint ügyvéd, mint hírlapíró és mint kedves ember. A tiszteletosztó többi felhívására Berko D. Géza, Símezy Rotter Zsigmond, Freeland, Borsodi B., Kovács Lajos plébános, dr. Steinberger Márton, Perényi Béla, Róth Gyula, Braun Márkus, Löffler Ede, felelték elismerően a jubileumra. A jubileumot, míg végre ő maga, a nála megszokott jóleső humorban reflektált az összes elhangzott beszédre. Volt a lakomának komoly, megható jelentése is. Singer Mihály ugyanis felkísérte Hunfalvy Magyarországon élő feleségét, akinek azután Perényi indítványára üdvözlő iratot nyújtottak, amelyet az összes jelenlétosztó aláírtak.

VISSZHANG.

Philadelphian tette változtatják a gondolatot. "Szövegkezeltek" ezim alatti mult heti cikkünk mindenütt élénk visszhangra talált. Mindenfelé tárgyalták a témát, mindenfelé helyeselték és hogy a gondolatot valóra váltásuk, a legtöbb helyen csak egy ember hiányzik, aki az ügyet magáévá téve, hozzájáruljon a munkához. Sajnos, hogy egy kis félénkség is beszólt a terv kivételéhez. A legtöbb ember, már akinek nagy ismeretése van, vagy kényelmi szempontból vagy mert előre fél, hogy a terv, mert a magyarak közt új, nem fog sikerülni, nem fog hozzá a munkához. Félnék a "sötétbe való ugrás"tól. Pedig ez az ugrás egy kissé sem volna a sötétbe való ugrás, sőt nagyon is ellenkezőleg, a világosság, a tiszta világosság való ugrás volna. Sőt — a gondolatok szülik a gondolatokat — sokkal biztosabb helyre volna ez a pénz fektetve, mint ha a magyarok pénzeiket a futó- és esdősbe kerülő bankok kezébe — akik ellen lapunk irtó hadjáratát indít — tessék a pénzük nagyot. Borsos István ref. lelkész ur: A Bevándorló cikkének hatása alatt és az ő közfelfogásának hatására Bolla János és fia itteni pénzküldők a következő körlevelet küldték szót:

Kedves honfitársak! Bizonyára olvasták az újságokban az elmegördítő híreket, hogy hétről-hétre hajójeji-ügynökök megszőkönek szegény honfitársaink keserves összekaporgatott pénzével. Mi ugyan, amint azt önké legjobban tudjuk, mindig becsületesen megőriztük ránk bízott pénzeiket, de nehogy valakinek legkisebb kétsége legyen bennünk, felszólítjuk mindazon honfitársainkat, kiknek nálunk pénzük van, hogy jöjjenek hát mi az érdeke a mi népünknek? Az-e, ha hallgatásunkkal megvédjük azt, aki meglopja, avagy, ha férfiasan és nyíltan üldözzük azt, aki lop?

Miért akar mi közöttünk anarchiát teremteni a "Szabadság" szerkesztője, s ha akar a magyar népzéról, akár annak intézményeiről, egyleteiről van szó, úgy miért hallgat a bübösök kedvéért? Amig ennek a nagy egyletnek nem a "Szabadság" volt a hivatalos lapja, addig bezeg a Verhovay-Egyletnek nem kellett a lopásokat elhallgatni s a tolvajokat védelmezni. Ott van a Tar Mihály esete, aki ezt az egyletet meglopta. Akkor nem hallgattok az egylet, de a tetteit kinyomoztattát s elcsukattát. De akkor még gazemberek is ültek a főtisztikarban. Ma csak becsületes emberek ülnek ott, — hát hallgattok.

Becsületes polgár, tisztességes ember a bünt nemhogy elhallgatná, de azt ostromozza. Miért hallgat hát a clevelandi újság? Miért nem beszél, mikor látja, hogy csak egy héten száz, meg száz magyar család megy tönkre? Sok kérdés ez im itt egy rakáson, s bizony, valljuk be, hogy a Szabadság szerkesztőjének nagy feladat mindezekre megfelelni. Miért nem hallja meg Kohányi Tihamér a közvélemény és a nép felhívását? Ha nem akar, avagy nem tud a multrol gondolkodni Kohányi Tihamér, úgy felejtse el a multat. Éljen a jövőnek, a magyar nép jövő boldogságának, s ne a törvényeket kerülgető bankárokkal tárgyaljon, avagy azokat ijesztgesse, de mondja ki nyíltan, hogy a népet ebből a következményeiben irtóztató veszedelemből csak az menti meg, ha nyíltan beszélünk vele, ha megmondjuk neki, hogy csak akkor biztos a pénze, ha a törvényeket betartja, s a pénzt ott helyezi el, ahol kell, — a takarékpénztárban — abban, amelyiket az amerikai magyaroknak kell megteremteni.

PERÉNYI BÉLA.

VEGYES DOLGOK

Iskolapinczék. Hyawatha kerületi hatósága, Kansas államban, elrendelte, hogy a sok vihar miatt iskolákban "ciklopinczék" építsenek, ahol a gyermekek melegeket találhatnak.

A tó titka. Reinowitzban, (Csehország, a főváros falától egy eszalódot, apát, anyát és három gyermeket, egy vastag költővel összekötve. Mind az öten már holtak voltak, mikor kifogták őket. A tett indoka a nagy nyomor volt.

Foreignerek a parlamentben. — Az Északamerikai Egyesült Államokban az elnöki tisztség kivételével bármilyen hivatalt külföldön születt ember is betölthet. A képviselőházi tagsághoz lét, a szenátusi tagsághoz kilencz évi állampolgárság — és hogy megválasszák! — szükséges. A 391 képviselő közt van tíz, aki nem amerikai születésű: ezek közt van a magyar születésű Victor L. Berger milwaukeei szocialista képviselő, Adolf Sabbath chicagói képviselő (Csehországban születt, ketten Németországban, hárman ír-kanadai és egy skót származású. A 92 taggal bíró szenátusban a külföldön születt tagok száma százhatvanöt, nagyobb, heten szereztek meg itt a polgárcsújt; az egyik norvég, a többi angol alttalvoit.

Négy kis nomád. A 104. utca és 2. ave. sarkán talált a cirkáló rendőr négy kis fiút, akik egy esernyő alatt ülöztek aludtak, hogy a rendőr alig tudta őket felkeltetni. De hozzájuk fért sem bírt, mert hű kísérőjük, egy kutya, minden közlekedési kísérletet megüszített. Sok diplomáciai "fogás" után sikerült a fiukat talpra állítani és a rendőrségre bevinni. Az apró nomádok kijelentették, hogy nevüket nem tudják, azt sem tudják, hová valók, hol születtek. Semmit. Ök nomádok. Átdarták őket a gyermekmenhelynek.

Vágy az ígért földje után. — Nemrég három oroszot riportáltak, mert az orvos trachomát konstans rájukt. Az oroszok minden áron ide akartak jönni és ezézből a "Biram" hajó futójának egyenkint 125 dollárt adtak, hogy engedje őket át. A fűtő az üzletbe belement, de vesztésre. Az oroszok újra deportáltak, a fűtőt pedig itt tartották és pert indítanak ellene esempeszté miatt.

Véletlenül az igazat irta. Sokat nevetnek mostanában egy német látom, hogy a Bevándorló hü maradványait: minden nemes eszű közel pártolni a munkásérdekét.

Levele további részében megírja a philadelphiai szövetkezet alakulását. Tudatja velünk, hogy az ottani szövetkezeti mozgalom érdekében felkérték Kacziány Géza ref. lelkész, aki ügybizalommal lát hozzá a szervezés munkájához és máris megvan a "Magyarországi Munkások Általános Fogyzási Szövetkezte", mely vallás- és nemzetiségű különbség nélkül szivesen látja tagnak a magyarakat. Ez a leghelyesebb út, amelyen egy szövetkezetnek haladnia kell. Elvi kérdésekben lehetünk hazafiak, nemzetiségiek, szocialisták, liberálisok és klerikálisok, de gyomruk mindnyájunknak magyar gyomruk van, mely mindegyiknek a világon a magyar konyhát, a magyar fűszereket követeli meg, éppúgy, mint a többi nemzetek fiait is akkor esznek jóízűt, ha "hazai" fűzött esznek meg. A gyomorkérdésben mindnyájan teljesen egy véleményen vagyunk és minden tekintetben üdvös lesz, ha lesz egy hely, ahol a magyarok összejönnek, ahol barátságosan beszélgetve, tanulják egymást becsületesen és erre a célra nagyon megféle egy fogyzási szövetkezet: vallás- és nemzetiségű különbség nélkül. Nyerünk rajta anyagilag és nyerünk rajta erkölcsileg is, ott megszokja a vevő azt, hogy mindenkit embert lásson.

"Look Out! You'd better take care of Yourself"

Ne légy könnyelmű és vigyázz az egészségedre. Dr. Richter-féle Pain-Expellent. Felfűtés, torokfájás, szúrás és nyálalás, izom-fájás és más tünetek melyek hátsó következtében támadtak, megszüntethetők a fájdalmasok a további terjedését ha a Dr. Richter-féle Pain-Expellent használatával. Üvegkint 25 és 50 cent használati utasítással. Vigyázzon a hamisítványokra a nevünkre és a —Horgony— védjegyre. F. AD. RICHTER & CO., 215 Pearl Str., New York. Richter-féle Congo Pillula (25¢) megszünteti a székrekedést.

Végezze a főzést a hűvösben. Nyáron a meleg konyha csak valamivel jobb a börtönnél. De ott kell végezni a főzést, meg a mosást, mert ott van a kályha. Milyen megkönnyebbülés volna, ha tetszésünk szerint elmozdíthatnánk a kályhát. A New Perfection olaj főzőkályhával meg lehet ezt tenni. Ha egy tészta, a kapu alatt is meg lehet főzni az ebédet. Az egyedüli szállított tüzelőanyag, mely egyaránt jól működik bármilyen helyen. Nem kell összekötést csinálni, mint a gázkályhánál, nem kell drótokat elhelyezni, mint a villamosnál és nem kell hamuval bajlódni, mint a fával vagy szénvel táplált kemencéknél. A hosszú, zömencezett kemény egyenesen felviszi a meleget az edényhez, a sütőbe, vagy a forralóba. A fűtőanyag után megkapja a teljes értéket, nem vesz el semmit. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. Standard Oil Company (Incorporated).

New Perfection Oil Cook-stove. MAGYAR NEMZETI ROMÁN LAPOS LEVEZŐK. FAZEKAS LAJOS 228 E 78 STREET NEW YORK.

PÉNZKÜLDÉS HAJÓJEGY ÉS KÖZJEGYZŐI ÜGYEKBE. a legpontosabb és legmegbízhatóbb cég KISS EMIL BANKÁR 104 SECOND AVE NEW YORK Keveset ígér Sokat tesz

CSALÁDI TRAGÉDIA. Sulyosan sebesült feleség, öngyilkos férj. New Yorkban, az E. 88 St. 504. számú házában egyik lakása véres családi tragédia szünelte meg tegnap délelőtt: egy Dreher nevű asztalos revolverrel támadt a feleségére, sulyosan megsebesítette, azután pedig maga ellen fordította a fegyvert, és öngyilkossá lett. Az asszonynak sulyos állapota, de nem életveszélyes. Dreher is, a felesége is munkás és jóra való emberek híreben álltak, de örökös volt közöttük a perpatvar. Nem fértek meg egy házban, mert a Dreherék lakásában felkérték Kacziány Géza ref. lelkész, aki ügybizalommal lát hozzá a szervezés munkájához és máris megvan a "Magyarországi Munkások Általános Fogyzási Szövetkezte", mely vallás- és nemzetiségű különbség nélkül szivesen látja tagnak a magyarakat. Ez a leghelyesebb út, amelyen egy szövetkezetnek haladnia kell. Elvi kérdésekben lehetünk hazafiak, nemzetiségiek, szocialisták, liberálisok és klerikálisok, de gyomruk mindnyájunknak magyar gyomruk van, mely mindegyiknek a világon a magyar konyhát, a magyar fűszereket követeli meg, éppúgy, mint a többi nemzetek fiait is akkor esznek jóízűt, ha "hazai" fűzött esznek meg. A gyomorkérdésben mindnyájan teljesen egy véleményen vagyunk és minden tekintetben üdvös lesz, ha lesz egy hely, ahol a magyarok összejönnek, ahol barátságosan beszélgetve, tanulják egymást becsületesen és erre a célra nagyon megféle egy fogyzási szövetkezet: vallás- és nemzetiségű különbség nélkül. Nyerünk rajta anyagilag és nyerünk rajta erkölcsileg is, ott megszokja a vevő azt, hogy mindenkit embert lásson.

HAZAI D

Eletunt di Budapest. A min — mind a ketten — tők. — öngyilkos tett el Budapesti rizenkilencz éves hallgató, Szilágyi, nár lénya, a m — összeesett a Fehér — mu háza előtt. A megállapították, h — megmérgezte mag — só segélyben részes — 31. számú házban. Tóttóssy Ilona t — budapesti gyóg — öreg édesanyjának — ky-utca 59. számú — kásán fél gramm — megmérgezte mag — mentek az Istvá — mba vitték. A Tóttóssy Ilona t — Kálmán huszárezre — aya. Buskomor ve — Tóttóssy Melánia — szony három éve — külzsisban megha — adól tartott, hogy — szedelmek betegs — következtette, hog — ideig köhögött. V — ezért akart megvá —

A gyilkos Budapest. Mára — budai utázkirénde — előtt Rudolph Pál — vette Jazimovits A — Viel Pál közlegény — rá, hogy tüzeljen a — mestert és a közk — tatták és azóta má — kelt, hogy itélet — lott felett a had — formában került n — hir, hogy az örmes — Pált pedig két évi — Másnap már hívt — folták a hírt, meg — akkor még nem vo — bíróság tartotta a — közását. Most az — tén az ítélethírd — enyhébb a bünteté — Pált tíz hónapra, h — börtönbüntetésre — közlegényt felmen — megokollással, hog — riem esupán felel — esát teljesítette. Nappal a nagyszá Budapest. A 3 — számú házban, Re — mester konyhájába — holtan találtak a

TÁ SZERE. (Folytatás) Pröba után a — dornét, lege artis — zét és végfaryaszt — Laura, ma — zek és ítéletet ta — temen, egy vére — verrel! A szubrett es — Szepes, le — képp is intézm. — Atól övák — ben este hat órák — majd beszámolok — nem tartóztatnak — Elebant. Mindegy pedig — djázás volt a ked — jól tudta, hogy a — az ő lakásán tölt — a látogatások ne — hanem a fiatal há — szonyok, ki — magamat, — mag — társaságát, tekint — Azonfelül pé — legjobb barátja — együtt lettek szin — házbér, a nősné — adósságokat. Az — len belevésődné — És végre is — alapja? A köles — bák és gyarlóság — zik, de ugy van, — tikus, ha még ol — tud szerezni. Fe — találom azt a fel

HAZAI DOLGOK.

Eletunt diáklányok.

Budapest. A minap két urleány, — mind a ketten egyetemi hallgatók, — öngyilkos kísérletet követtek el Budapestben. Szilágyi Irén tizenkilenc éves bölcsészettan-hallgató, Szilágyi gimnáziumi tanár leánya, a napokban délután összeesett a Fehérvári-ut első számú háza előtt. A mentők utóbb megállapították, hogy véronállal megrégezte magát és miután első segélyben részesítették, hazavitették őt szüleinek az Ostrom-utca 31. számú házában levő lakásába.

Töttössy Ilona tizenkilenc éves budapesti gyógyszerészhallgató öreg édesanyjának a Podmaniczky-utca 59. számú házában levő lakásán fél gramm morfiummal megrégezte magát. Az életuntat a mentők az István-uti szanatóriumba vitték. Allapota súlyos. Töttössy Ilona néhai Töttössy Kálmán huszárezredesnek a leánya. Baskomor volt, mert nővére, Töttössy Melanie doktorkis asszony három évvel ezelőtt tuberkulózisban meghalt és most ő is attól tartott, hogy megkapja a veszedelmes betegséget. Ezt abból következtette, hogy húzamosabb ideig köhögött. Valószínű, hogy ezért akart megválni az élettől.

A gyilkos örmester.

Budapest. Március 22-ikén a budai útszékirendeltség őrszobájába elült Rudolph Pál örmester lelővette Jazimovits András őrszemest. Viel Pál közlegényre parancsolt rá, hogy tüzeljen az őre. Az örmestert és a közkatonát letartóztatták és azóta már egy ízben hírek kelt, hogy ítéletet mondott a vádlott felett a hadbíróóság. Olyan formában került nyilvánosságra a hír, hogy az örmestert öt évi, Viel Pált pedig két évi börtönrre ítélték. Másnap már hivatalosan megkezdte a munkát az ítéletvégrehajtás miatt bünyűi feljelentést tett Schildkraut ellen. Azzal vádolja a téglagyárost, hogy a cégjegyzésként körvényt meghamisította. Az ügyvéd panaszában emlíndia, hogy amikor a cégbe belépett, megállapított Schildkrauttal, hogy a céget csak közösen vezessék, mely a vállalatra kötelezettséget ró, két aláírás szükséges. Elhelyezett Schildkraut, Buday Gábor királyi közjegyző utján ugy jelezte, hogy a céget, hogy ő azt feltétlenül jogosítva van jegyezni, szóval egyéni cégjegyzést vitt köhleten találták a minap reggel

Berki Mária eselődleányt. Három levelet hagyott hátra. Egyet rokonainak írt, egyet az asszonyának, egyet pedig a budapesti főkapitányságnak. A rendőrségnek a címzett levélben meghatóan panaszkolja el, hogy gyalázatos sors kergette a halálba.

"Nappal a nagysága és a gyermekiek szekirozták, éjjel pedig az úr nem hagyott békén. Megbeszéltem az életemet nem viselhetem már el tovább s erre a szögére felakasztom magamat."

A rendőrség kérdőre vonta a boldogtalan teremtést gazdáját, Reiner szabomestert, aki tagadja, hogy bántotta volna a leányt. A minap este ugyan kiment hozzá a konyhába, de csak az iránt érdeklődött, hogy a szobaur hazajött-e már? Ez az ártatlan kiváncsiság vitte csak ki a konyhába, de esze ágában sem volt eszébe juttatni a leányt, hanem csak ellen merényletet elkövetni.

Halálos szerencsétlenség.

Brassó. Húsvét alkalmával a brassói román lakosok ősi szokás szerint mozsarakkal lövöldöznek a keresztgyejen. A minap egy mozsár szétröbbsz és a körülbíró álló Ardelean Vaszil mészöl. Ardelean György lakatos, Góinja Vaszil és Konstantin Miklós bolti szolga halálosan megsebesült. Valamennyinek a lábát szakgatta szét a szétröbbsz mozsár.

Hamis cégjegyzés.

Brassó. Hínléder Jenő kovácsnai ügyvéd panaszára érdekes és bonyolult ügyben nyomoz most a brassói törvényszék vizsgálóbírája. Nehány héttel ezelőtt több száz ezer korona passzívával esőbe jutott a brassói Stenmer és Schildkraut gőztégla és fedőlesepégyár cég. A cégnek Stenmer és Schildkrauton kívül tulajdonosa volt Dr. Hínléder Jenő kovácsnai ügyvéd is, aki ötven ezer koronával járult az alapításhoz. A csődeljárás lefolytatása után Hínléder csalás és közkirathamítás miatt bünyűi feljelentést tett Schildkraut ellen. Azzal vádolja a téglagyárost, hogy a cégjegyzésként körvényt meghamisította. Az ügyvéd panaszában emlíndia, hogy amikor a cégbe belépett, megállapított Schildkrauttal, hogy a céget csak közösen vezessék, mely a vállalatra kötelezettséget ró, két aláírás szükséges. Elhelyezett Schildkraut, Buday Gábor királyi közjegyző utján ugy jelezte, hogy a céget, hogy ő azt feltétlenül jogosítva van jegyezni, szóval egyéni cégjegyzést vitt köhleten találták a minap reggel

ja a feljelentés — Schildkrautnak módjában volt Hínléder tudta és beleegyezése nélkül hiteket igénybe venni és gazdálkodásával esőbe juttatta a vállalatot. A bünyűi eljárásán kívül Hínléder hatványkezer korona erejéig kártérítési pert indított Buday Gábor közjegyző ellen, mert azt hiszi, hogy a közjegyző megakadályozhatta volna a hibás cégjegyzést.

Gyilkos közhuszár.

Czegléd. A minap hajnalban Czeglédén, a Puskaporos-utca torkolatánál agyonverte találtak egy legényt. Megállapították, hogy a meggyilkolt ember Cseh Károly huszonnyéves olaváló nőtlen kömüvessegéd. A szerencsétlennek az arca szét volt rontolva és az arcaán meg koponyáján öt-hat erős kardcsapásból eredő ütés látszott. Zsebei ki voltak forgatva, mellette hevert zsebkés és egy korona hatvan fillér pénz. A földön lévő nyomok azt bizonyítják, hogy a gyilkosot erős küzdelem előzte meg. Megállapították továbbá, hogy Cseh Károly a munka befejeztével huszonöt koronával a zsebében mulatozni ment s ekkor előbb még vérszomszjak dírek erre egészen megrökönyödött és csak szavakkal dorgálta meg Kópeket. A mélyen megbántott két tanuló ráadásul még azzal is megfogták, hogy kicsapja az intézetből. A két növendék könyves szemmel állított be az igazgatói korházba után az osztályba és sirulva panaszolták az órát tartó osztályfőnök, hogy mily eszűságot tart rajtuk az igazgató ur. Az osztályosok kiderítette, hogy a gyilkosot Ambrus János Czeglédén állomásozó 4. huszárezredbeli közhuszár követte el, akit a kaszárnyában hamarosan le is tartóztattak. A kardon rajta volt még a vérfolt s megtalálták a husz koronát is, valamint a cigarettatárcát nála. A terhelő bizonyítékok sulya alatt Ambrus beismerte a gyilkosságot. A kaszárnyában folytatott nyomozás megállapította, hogy a katona a kaszárnyából szököve távozott és más katona kardját vitte magával. Ez bizonyítja, hogy minden áron pénzt akart szerezni.

Brutális iskolagazgató.

Esztergom. Felháborító eset történt a napokban az esztergomi államilag segélyezett főreáliskolában. A délelőtti előadás folyamán a reáliskola igazgatója, Nagy András, az igazgatói irodába ezíltatott a pedellus által három VII. osztályos tanulót, mert azok a tornaszobát izgatottan.

naturán állítása szerint a szombat délutáni játékok alatt, szüntözököztek találmánya iránt. Miben egy élelapat nézegettek. A három hetedikés növendék, névszerint: Müller Lázár, Szilveszter János és Kopek Imre, az igazgató parancsára meg is jelent a hivatalos iroda előtt a folyosón, ahonnan egyenként hívták be az ifjakat a szobába.

Először Müller lépett be a mindenhátó igazgató elé, aki mitem szolva, pofozni kezdte az előtte álló tanulót. Midőn már elfáradt a pofozásban, kidobta a növendéket. A pedellus hívására ekkor Szilveszter ment be hozzá, akinek szintén, se szó, se beszéd, tigrismórra nekiesett és kétszer pofonított. A szegény tanuló tántorogva hagyta el az igazgató szobáját. Ezután a harmadikra, Kopek Imrere került volna a sor, aki szalás, izmos, sorozas előtt álló fiatalember. Ő is belépett az igazgatóhoz, de okulva könyves szemmel kijövő társai sorsán, nem várta be a mindenhátó igazgató rohamát, hanem ráértelt:

Igazgató ur, hozzám ne nyuljon, mert megfojtom!

Az előbb még vérszomszjak dírek erre egészen megrökönyödött és csak szavakkal dorgálta meg Kópeket. A mélyen megbántott két tanuló ráadásul még azzal is megfogták, hogy kicsapja az intézetből. A két növendék könyves szemmel állított be az igazgatói korházba után az osztályba és sirulva panaszolták az órát tartó osztályfőnök, hogy mily eszűságot tart rajtuk az igazgató ur. Az osztályosok kiderítette, hogy a gyilkosot Ambrus János Czeglédén állomásozó 4. huszárezredbeli közhuszár követte el, akit a kaszárnyában hamarosan le is tartóztattak. A kardon rajta volt még a vérfolt s megtalálták a husz koronát is, valamint a cigarettatárcát nála. A terhelő bizonyítékok sulya alatt Ambrus beismerte a gyilkosságot. A kaszárnyában folytatott nyomozás megállapította, hogy a katona a kaszárnyából szököve távozott és más katona kardját vitte magával. Ez bizonyítja, hogy minden áron pénzt akart szerezni.

Besorozott feltaláló.

Kolozsvár. Most folynak Kolozsvárt a sorozások. Többek között besorozták katonának Cseprenár Pável asztaloslegényt is, a kinek pedig nemrégiben levágta a gyalu három ujját s így képtelen a katonai szolgálattal teljesítésére. Az esetnek érdekes háttere van. A fiu ugyanis igen ügyes és értelmes asztaloslegény, ki addig furtfaragott, míg megtalált egy automobilszánkót, amelyet tavaly a bécsi hadügyminiszteriumnak is bemutatott. Itt hajlandóan is mutatkozott a megvételre s adták a legénynek négyezer koronát, de ez nem volt hajlandó titkát árulni. A család felfogása szerint most azért sorozták be a fiut, hogy rákényszeríthessék titkának feltételeire. Anyi bizonyos, hogy a sorozóbizottság előtt nagyon is me

rős volt Cseprenár és élénken érdeklődtek találmánya iránt. Miben egy élelapat nézegettek. A három hetedikés növendék, névszerint: Müller Lázár, Szilveszter János és Kopek Imre, az igazgató parancsára meg is jelent a hivatalos iroda előtt a folyosón, ahonnan egyenként hívták be az ifjakat a szobába.

Gyujtogató oláhok.

Nagybarcs. A minap este Nagybarcson felyujtogaták Baresay Andor képviselő birtokán a magtárt, amelyben öt vaggon gabona volt felhalmozva. Valószínű, hogy az oláh földművesek követték el a gyujtogatást, még pedig boszúból azért, mert Baresay a megyebeli székely eszangótelepítést jelentékenyen előmozdította. Az oláhok nem akrtak segédkezni a fuóztásnál, végre a esendőrök kénszerítették őket, de nagyrésztük megszökött. A kár negyven ezer korona, mely a biztosítás révén megtérült.

A szép juhászé.

Nagyvárad. Ösz fűrtökkel a fején, hatvanesztendő korában, vitorló szépségű fiatal asszonyt vitt a házhoz Radics Vassale kistőzegei (Bihar megye) juhász. A menyecske persze nem érezte jól magától az aggastyán mellett, pezsgő életre, szerelmre vágyott és magához véve férjének összekuporgott négyzáz koronáját, egy falubeli legénynyel megszökött. A mikorra a pénz elfogyott, véget ért a szerelem is. A legény faképnél hagyta a szép juhásznét. A hülsen menyecske addig kért, könyörgött az urának, míg az haza engedte. Megírte azt is, hogy az asszonynak nem lesz bántódása. A minap reggel ment haza a juhász felesége. Az öreg Radics, a kinek szívében még mindig lobogett a boszu, felesalta az asszonyt a padlásra, letépte ruháit, kezét összekötötte és vadászfegyverből kétszer ráölt. Az egyik golyó az asszony hátába fuódott és reggelre megölte a szép juhásznét. Radicsot letartóztatták.

Testvérgyilkosság.

Szombathely. — Jakab Sándor gerséi földbírókos fia a napokban revolverrel agyonlőtte bátyját, aki a husvétj ünnepekre hazajött Amerikából. A gyilkosság az örökség miatt történt. Amíg Jakab István Amerikában volt, apja a vagyonot az itthon maradt gyermekek között felosztotta és Istvánnak az itthon maradt testvérek rábészécsére, semmit sem hagyott. Jakab István még hazatérése előtt értesült arról és mikor hazaérkezett, revolverrel állított be a lakásba és Sándor öcsesét megfenyegetve megjegyezte, hogy a revolvert neki hozta. Másnap a két testvér ismét hevesen összeköltözött. Sándor a bátyja által talozott revolverrel háromszor ráölt bátyjára, Jakab István azonnal meghalt. A gyilkos önként jelentkezett a esendőröknél, hol letartóztatták.

Gyilkos macska.

Székesfehérvár. Veesey János fejérmegyei Géza-pusztai gazdasá-

MEGPRÓBÁLTA MÁR?

Ez a minden embernek erőt kölcsönző házászer. — Ne feccserelje el drága idejét és rendelje meg azonnal.....

CSOMAGOK 1 DOLLARJAVAI
Megrendelhető e címen:
PARTOS PATIKA, 160 SECOND AVE. NEW YORK
DEP. B.

TAPASZTALT TUDOMÁNY ÉS JÓ ORVOSSÁGOK
tették híressé és biztosították
a Collins N. Y. Medical Institute
orvosi gyógyskereit mindig, hosszu fennállása óta.

Nem öndiesekvés, de a kigyógyított betegok elismerő szavai hirdetik ez intyek netek által a magyar betegok kedvetneve. Nem mulik el egyetlen egy nap sem, hogy halom száma ne érkezzének elismerő és bálaadó levelek America minden részéből kigyógyított betegoktól a melyeket bárki, bármikor megtekinthet.

Tüdő, vese, máj, sziv, vér, neml vagy más belső vagy külső bajok a legnagyobb szakértelemmel kezeletnek e híres orvosok által, gyorsan és mérsékelt árak mellett s minden szenvedő, aki nem fordul azonnal segélyért e kitünő orvosokhoz, önmaga elleni bünt követ el.

Minden beteg, minden szenvedő, bármily bajban is szenvedjen, IRJON VAGY JÖJJÖN teljes bizalommal és orvosokhoz e cím alatt
COLLINS N. Y. MEDICAL INSTITUTE
140 WEST 34th STREET, NEW YORK, N. Y.
Dr. S. E. Hyndman, orvos igazgató.

Hivatalos órák: Reggel 10 től 1 ig, délután 2-5 ig. Vasár és ünnepeken 10-1 ig. Kezden és Pénteken este is 7 től 8 ig.
Küldjön be még ma 10 centet bélyegen s azonnal megkapja Dr. Collins szép tudományos könyvét, az "EGÉSZSÉGI ÚTMUTATÓT"

TÁRGZA.

SZEREPE-SZAKMA.

Írta: Zöldi Márton.

(Folytatás a tegnapi számból.)

Próba után a kedélyes apa félrehívta Zádornét, vele artis megfogta a eskülőnál a kezét és véglegasztató nyugalommal így szólt: — Laura, ma délután bizonyosságot szerzek és ítéletet tartok. Ha folt esett becsületemen, ugy vérrrel fogom lemosni. Igen, igen, vérrrel!

A szubrett esztimani igyekezett: — Szepesy, legyen okos. El lehet azt másképp is ítélni.

— Attól óvakodni fogok. Haha! Különbben este hat órakor várjon meg itt a színpadon, majd beszámolok a történetkről, ha addig le nem tartóztatnak... Elrohant.

Mindez pedig közönséges, alaváló komédjázás volt a kedélyes apa részéről, ki nagyon jól tudta, hogy a hősszerelmes a délutánokat az ő lakásán tölti, de azt is tudta, hogy ezek a látogatások nem az ő feleségének szólnak, hanem a fiatal háziasszonynak, egy elvált asszonynak, ki — hogy dezeszen fejezzem ki magamat — nagyon szerette a művész urak társaságát, tekintet nélkül családi állapotukra. Azonfelül pedig Zádor, a hősszerelmes, legjobb barátja volt. Vagy husz év előtt együtt lettek színészek. Együtt szöktek meg a házba, a mosóné elől, együtt esínáltak piszkos adósságokat. Az ilyen ifjúkori emlékek mélyen belevésődnek a szívébe...

És végre is, mi a barátság legbiztosabb alapja? A kölcsönös elnézés a kölcsönös hibák és gyalóságok iránt. Ez nem szépen hangzik, de ugy van. Egy szigorú, kiméletlen kritikus, ha még oly igazságos is, kevés barátot tud szerezni. Épp ezért teljesen jogosultnak találok azt a felfogást, hogy azok a szigorú,

kiméletlen kritikusok egyáltalában nem okos emberek.

A kedélyes apa pedig, akinek eszéagában sem volt barátja idilljett (ha ugyan csak az idilli keretekben mozgott) megzavarni, esti háromnegyed hatig bússégen itótte a blattot, aztán bemondva a mestereket, félkerekedett és ment a randevura, a színpadra.

Teljesen készen állott szerepével. A féltékeny, boszuvágyó szubrett ideges túrelmetlenséggel várta a kulisszák árnyékában. Mikor lépett hallotta, elébe sietett.

— Nos — kérdezte — tetten érte őket? A kedélyes apa szárazon válaszolt: — Nem lehetett, kérem.

— Miért? — Mert magukra zárták az ajtót. — De hisz ez anyi... — Ugy? Lehet... Mély lélegzetet vett.

— Csak ismételt zörgetésre és fenyegetésre nyitották ki az ajtót. — Persze mindent tagadtak? A kedélyes apa tagadóan rázta a fejét.

— Ellenkezőleg, mindent bevallottak. — Mindent?! — A legapróbb részletig. — Hogy érti ezt? — Azt magam sem tudom. — És mit tett maga? — Ah, ne kérdezze, ne kérdezze! — könyörgött a kedélyes apa szívrhatóan. A háttam is borzad.

— De mégis, mi történt? A kedélyes apa lecsüggesztette a fejét. — Ah, Laura, ha látta volna azt a drámai jelenetet! A két bünös ott gubbasztott a diván egy-egy sarkán, bajszukat rávga, én pedig előttük álltam, mint a boszullás démona, kabátom hátsó zsebében a revolverrel... Éreztem, hogy életem nagy fordulójához értem, hogy velük együtt nekem is meg kell semmisülnöm, hogy hiába fizettem husz esztendeig a nyugdíjlapra...

— Dehát mit mondjak? — kérdezte a

szubrett izgatottan.

— Semmit... azaz mégis, lábamboz omoltak, a maga ura megcsókolta a sárca cipőmet és azt mondta, hogy pillanatnyi elmezavarában követte el a bűnt.

— Pfüj! — Igaza van... és hogy könyörögtek. Hogy féltették ezt a nyomorult állati életet! Sirtak... igen... könyveket éreztem a fűszeklimen végigfolyni. Nem esoda, hogy ellágyultam. Ime, gondoltam, két fiatal élet van letéve a kezemben... Kiolttam? Hahozni kezdtem. Elvégre bünük mégsem több, mint egy pillanaty megátorodás, egy érzi fellebbanás... De a másik pillanatban eszembe jutott sárba tiprott férji becsületem, meggyalázatásom... A vér elfutotta agyamat, elvesztettem önmuralmamát, a szenvedély viharában hátranyultam a revolverhez...

— És mit tett? — kérdezte az asszony akadozó lélegzettel. — A legborzasztóbbat! — Mégis mit? Beszéljen, szerencsétlen! — A szerencsétlen ember lehorgaszította fejét és alig hallhatóan rebegte: — Megbocsátottam... — Megbocsátottam... — Igen...? — És aztán? — Aztán eljöttem és otthagytam őket.

A szubrett furia dühvel ordította: — Hallja, maga a legközönségesebb pipógya fráter! — Ebben igaza lehet... — Ha az én uram magát én nálam találta volna, szétszakgatta volna, imint egy hitvány rongyot.

A kedélyes apa nagy szemeket meresztett. — Az egészen más... mondotta a legermeszetesebb hangon. — Miért más? — Mert a maga ura hősszínész, aki minden héten háromszor, uszve négyyszer fellázad a hivatalosan akceptált világrend ellen.

— Hát aztán?

— Pardon, annak az öles a szerep szakmájához tartozik, de mi vagyok én? Egy semmi, egy kedélyes apa, aki örül, hogy el, aki a hasát simogatja és rossz vicceket mond. Ha én valakit meggyilkolnék, azt hinnék, hogy megbolondultam... Még az esküdtek is ki nevetnének... Nem, nem, csak maradjon mindenképpen a maga szerep szakmájában... Alászolgája.

Felhajtotta a kabátja gallérját, összehuzta a nyakát és kimért lépésekkel távozott.

MISS WEBB

Írta: Ego.

Megint egyszer fogadónapja volt miss Mary Webbnak.

Minden három hónapban, de ha jó kedve volt: gyakrabban is összehívta tanítványait az ő otthonába egy eszse teára vasárnap délután. És a tanítványai jöttek, örömmel jöttek, mert érdekesek voltak ezek a délutánok, mert kíváncsiak voltak egymásra, mert mind egy-egyikük "valaki" volt, akit miss Webb ugy válogatott ki a sok új jelentkező tanítványa közül.

Miss Webb tehette, hogy válogatta a tanítványait: fiatal sem volt már, pénze is volt a bankban, híre, becsülete volt mindenfelé és neki nem kellett egyik családból a másikba szaladgálnia, villamosról le ómnibuszra felugrania, mint a kezdő, fiatal angol tanítónőknek, akik órával a szemük előtt ebédelnek és hatvan perezkre beosztva élik le fiatal éveiket... Miss Webb túl volt mindezen.

Az ő szobája igazán az otthona lett, két ablakos, erkélyes, harmadikemeleti, jószérvárosi szobából özevgy tanárnéknál albeletbe, — ami tulajdonképpen volt, — fehéres eszikefüggönyökkel, ócska, rózsaszínű garnitúrával, bämészködő, régimódi pöffeszkedőn ünnepélyes emberek arczápeivel a divány fölött. Miss Webb azonban telítődte az arczképek rájáit a maga embereinek képeivel, sok-sok virágot tömött a vázákba, futó borostyánt állí-

tott a szekrények tetejére, unalmas butorokra; és mindenféle kedves, bár néha izléstelen holmival rakta tele az egész szobát, amitől az fölfrissült, szines lett, vidám lett, otthon lett.

Az ilyen teákra mindig külön süteményeket készített miss Webb, furesza kis sügölőformájú, izetlen tésztákat, kesernyész jám-eket, melyek neki nagyon izlettek és amelyekkel tanítványai gyanus lelkesedéssel diésérgetve, lassan harapdáltak, miközben miss Webb a szemükbe nevetett. Nagyon vig volt ilyenkor, szinte boldog, mintha mindent el akart volna felejteni, ami valaha volt... — és csak ennek két órák akart volna örülni, a fiataloknak körülötte és a maga nagy hatalmának fölötük...

Mert azt Ujvári, a kis ezimikus arezu író és Nóra kisasszony a Lipótvárosból és a kis szöke tanár ur, aki akadémiái pályadíjat nyert, és a magas, arisztokratikus Udvardy Boriska, aki legszebben lovagolt Pesten és Polgár ur, az X. bank zsenialis osztályfőnöke és a bájos, fiatal Német Baby, aki az ő kövér urat is magával hozta, — és mind, mind elismerték, hogy miss Webbnek nagy hatalma volt fölöttük.

Tisztelték mindenekfelett és biztak a tudásában. Pedig tudj' az Isten, nem is volt neki olyan agynezvezt műveltség; és egy kis francia tanítóné, aki mindenről és mindenről "hallott már beszélni", vagy holmi irodalmi ezim és történelmi évszámfelsorolásból élő korlátolt eszi német nevelőnő talán műveltebb volt nála. De amit tudott, azt jól tudta miss Webb és ha valamit nem tudott, hát megmondta: szivesen tanult a tanítványaitól. Különbben sem volt közönséges embereknek való tanítóné, mert nemcsak nyelvtant tanultatott és Macaulayt olvastatott tanítványaival, hanem az életet is beengedte a lezkeorákra, minden valóságával, keserűségével, szépségével; felzaggata, lelki fejlődésre készítte őket, a megértésre éhes fiatalokat, akik ösztintek, merészen, önfeledten ösztintek voltak hozzá...

(Folytatása következik.)

